Universitat Autònoma de Barcelona

2021/2022

Art renaixentista (segle XVI)

Codi: 100545
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500239 Història de l'Art	OB	3	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Mariano Carbonell Buades
Correu electrònic: Mariano.Carbonell@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Es recomana haver cursat l'assignatura obligatòria Art del Renaixement (s. XV), de segon curs de grau.

Objectius

En l'actual Pla d'estudis, l'assignatura "Art renaixentista (segle XVI)" s'integra en la matèria Història de l'art modern (segles XVI-XVIII). És de caràcter obligatori, de sis crèdits, i s'imparteix a tercer curs del Grau en Història de l'Art. S'aconsella cursar-la després de l'assignatura "Art renaixentista (segle XV a Itàlia)", que es programa a segon curs, ja que n'és la continuació diacrònica, i amb la qual comparteix objectius, competències i resultats d'aprenentatge. Per aquesta raó, les competències i continguts s'han dissenyat de manera homogènia, a fi que l'alumnat assoleixi un coneixement global i coherent del fenomen artístic renaixentista, sobretot de l'episodi italià, deixant per a les assignatures optatives de quart curs de carrera altres temes específics de la mateixa matèria, la qual cosa permet tancar un cicle i alhora obrir futures vies d'estudi i/o de recerca.

Competències

- Analitzar amb esperit crític, a partir dels coneixements adquirits, l'obra d'art en les seves diferents facetes: valors formals, significat iconogràfic, tècniques i procediments artístics, procés d'elaboració i mecanismes de recepció.
- Interpretar l'obra d'art en el context en el qual es va gestar i relacionar-la amb altres formes d'expressió cultural
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Reconèixer l'evolució de la imatge artística des de l'antiguitat fins a la cultura visual contemporània.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els creadors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
2. Analitzar els receptors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
3. Analitzar les idees artístiques sobre un fenomen artístic en un determinat context cultural.
4. Analitzar una imatge artística i situar-la en el seu context cultural.
5. Aplicar els coneixements iconogràfics a la lectura de la imatge artística
6. Definir i explicar amb precisió un objecte artístic amb el llenguatge propi de la crítica d'art.
7. Distingir les tècniques i el procés d'elaboració d'un objecte artístic
8. Estimular la creativitat i fomentar idees innovadores.
9. Examinar una imatge artística i distingir-ne els valors formals, iconogràfics i simbòlics.
10. Explicar els mecanismes de recepció d'una obra d'art.
11. Reconstruir el panorama artístic d'un determinat context cultural
12. Relacionar una imatge artística amb altres fenòmens culturals de la seva època.
13. Saber exposar amb eficàcia els coneixements, oralment i per escrit.
14. Treballar en equip, respectant les opinions alienes i dissenyant estratègies de col·laboració.

Continguts

1. El classicisme romà (1503-1527). El mecenatge dels papes, de Juli II a Climent VII. El saqueig de Roma de 1527.

2. La *terza maniera* de Vasari. Leonardo da Vinci. Teoria artística i obra pictòrica.

3. Bramante, de l'obra milanesa a l'arquitectura classicista de la nova Roma. La nova basílica vaticana i el debat arquitectònic: Rafael, Peruzzi, A. da Sangallo.

4. Miquel Angel. Idees artístiques. L'artista universal: escultura, pintura, arquitectura.

5. Rafael, pintor i arquitecte.

6. El classicisme fora de Roma: Andrea del Sarto a Florència, Correggio a Parma.

7. Manierisme i/o anticlassicisme: la pintura romana i florentina de la primera meitat del Cinccents. Els canvis en la pintura romana a la segona meitat del Cinccents. G. Romano a Màntua, Parmigianino a Parma.

8.Pintura i reforma catòlica: la imatge devota a finals de segle.

9. La pintura a Venècia i el classicisme cromàtic (Giorgione, Tiziano). La segona meitat de segle: Tintoretto, Veronese, Bassano.

10. L'arquitectura cinccentista al Veneto: Palladio.

Metodologia

Activitats formatives: Activitat autònoma: 50-55 % 1. estudi personal (CE1, CE6, CE7) 2. consultes documentals i/o bibliogràfiques (CE1, CE6, CE7) 3. elaboració de treballs de curs: treballs de recerca, recensions, comentaris de text, assaigs bibliogràfics, etc. (CE1, CE6, CE7) (CT1, CT3, CT4)

Activitat dirigida: 30-35 % 1. classes teòriques a l'aula (CE1, CE6, CE7) 2. seminaris i sessions pràctiques a l'aula (CE1, CE6, CE7) (CT3) 3. conferències (CE1, CE6, CE7) 4. exposició de treballs elaborats individualment o en grup (CT1, CT4)

Activitat supervisada: 10 % Tutories programades de suport a l'aprenentatge i a l'elaboració dels treballs (CT1, CT3)

Activitat d'avaluació: 5 % Proves escrites i orals (CE1, CE6, CE7) (CT1, CT4)

En cas de necesidad, les diferents activitats s'adaptaran a la docència virtual, a través dels diversos sistemes existents.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
1. classes teòriques a l'aula (CE1, CE6, CE7) 2. seminaris i sessions pràctiques a l'aula (CE1, CE6, CE7) (CT3) 3. conferències (CE1, CE6, CE7) 4. exposició de treballs elaborats individualment o en grup (CT1, CT4)	60	2,4	4, 6, 7, 9, 10, 11, 12
Tipus: Supervisades			
Tutories programades de suport a l'aprenentatge i a l'elaboració dels treballs (CT1, CT3), Proves escrites i orals (CE1, CE6, CE7) (CT1, CT4)	15	0,6	8, 14
Tipus: Autònomes			
1. estudi personal (CE1, CE6, CE7) 2. consultes documentals i/o bibliogràfiques (CE1, CE6, CE7) 3. elaboració de treballs de curs: treballs de recerca, recensions, comentaris de text, assaigs bibliogràfics, etc. (CE1, CE6, CE7) (CT1, CT3, CT4)	75	3	6, 7, 9, 10, 11, 12

Avaluació

Procés d'avaluació: El procediment d'avaluació ha estat planificat d'acord amb els objectius formatius específics de l'assignatura, a fi d'adequar-la a les competències i resultats de l'aprenentatge. L'avaluació s'estableix d'acord amb els criteris següents: Evidència 1. Treball individual sobre un aspecte de l'art cinccentista italià, que l'alumnat elabora pel seu compte fora de l'aula. El tema, que és el mateix per a tot el grup, s'entén com una iniciació a un treball de recerca (extensió màxima de cinc fulls). Depèn del curs, pot ser una fitxa de catàleg, un comentari en una web virtual, una reflexió escrita sobre un problema proposat pel professor. Els criteris específics d'avaluació tenen en compte la recerca bibliogràfica, l'originalitat en l'elecció del tema, el rigor i la creativitat en la redacció del text (s'exigeix un aparat crític de notes a peu de pàgina, la consulta d'almenys tres articles científics sobre l'objecte en qüestió, el coneixement de la bibliografia específica), les capacitats d'anàlisi crítica i de síntesi, la claredat expositiva. Evidència 2. Treball de grup (format per 3 individus, llevat de casos excepcionals) sobre un tema escollit a l'atzar (per sorteig) d'una llista prèviament confeccionada pel professor (màxim, una vintena de fulls), sempre sobre problemes o fenòmens propis de l'art cinccentista italià. A més dels criteris d'avaluació descrits per als treballs individuals, en aquest cas s'avalua la capacitat de treballar en equip. Com és lògic, també es té en compte la presentació formal del treball (sintaxi, ortografia, recull d'imatges), que cal lliurar imprès i en CD, format PDF. Evidència 3. Exposició oral del treball de grup. La presentació es fa a l'aula, amb una durada aproximada de 10/15 minuts i amb el suport d'un PowerPoint. Aquí es valora sobretot la capacitat de síntesi, l'ordre i la claredat expositives, la selecció d'imatges i l'aptitud oratòria. Evidència 4. Prova escrita que abasta el temari desenvolupat pel professor a l'aula i que té lloc al final del quadrimestre. S'avaluen específicament el domini de la matèria, el coneixement de la bibliografia bàsica, l'adequació a l'enunciat, la precisió en les dades i l'estructuració d'idees, tant personals com alienes. Quant a la puntuació, la mitjana dels treballs pondera un 40%; la prova escrita, les lectures obligatòries i la participació en classes, un 50%; l'exposició oral, un 10%, en el ben entès que aquesta última mai no baixa la nota, sinó que sempre la puja o, si més no, la manté inalterable, atès que s'entén com un primer pas en l'aprenentatge de la comunicació oral en públic. L'alumnat serà oportunament informat de les qualificacions, així como del procediment i data de les revisions corresponents. Procés de recuparació: Com és preceptiu, es contempla la possibilitat de recuperació de totes les evidències, llevat de l'exposició oral del treball de grup, que com ja s'ha dit mai no és avaluada de manera negativa. Per accedir a la re-avaluació és imprescindible haver estat avaluat del conjunt de la resta d'evidències i, en particular, de la Prova escrita i del

Treball individual, és a dir, d'un mínim de 2/3 parts de la qualificació final. Plagi: En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Evidència 1. Treball individual	20%	0	0	4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13
Evidència 2. Treball de grup	20%	0	0	13, 14
Evidència 3. Exposició oral del Treball de grup	10%	0	0	8, 11, 13, 14
Evidència 4. Prova escrita	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 12, 13

Bibliografia

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

- J. S. Ackerman: *La arquitectura de Miguel Angel*, Madrid, 1997 (1960).
- J. S. Ackerman: *Palladio*, Madrid, 1987 (1966).
- G. C. Argan, B. Contardi: *Michelangelo architetto*, Milà, 1990.
- R. Barilli: *Maniera moderna e Manierismo*, Milà, 2004.
- S. Benedetti: *Fuori dal classicisme, Roma*, 1984.
- H. Bredekamp: *La fabbrica di San Pietro: il principio della distruzione produttiva*, Torí, 2005 (2000).
- A. Bruschi: *Bramante*, Madrid, 1987 (1973).
- A. Chastel: *El Saco de Roma, 1527*, Madrid, 1986 (1983).
- K. Clark: *Leonardo da Vinc*i, Madrid, 2006 (1939).
- S. J. Freedberg: *Pintura en Italia 1500-1600*, Madrid, 1978 (1970).
- C. L. Frommel: *Architettura del Rinascimento italiano*, Milà, 2009 (2007).
- C. L. Frommel, M. Tafuri, S. Ray: *Raffaello architetto*, Milà, 1984.
- Marcia B. Hall: *After Raphael. Painting in Central Italy in the Sixteenth Century*, Cambridge University, 1999.
- L. H. Heydenreich-W. Lotz: *Arquitectura en Italia 1400-1600*, Madrid, 1991 (1974).
- P. Humfrey: *Painting in Renaissance Venice*, Yale University, 1995.
- M. Kemp: *Leonardo*, Mèxic, 2006 (2004).
- C. Pedretti: *Leonardo architetto*, Milà, 1978.
- A. Pinelli: *La bella maniera. Artisti del Cinquecento tra regola e licenza*, Torí, 1993.
- L. Puppi: *Andrea Palladio*, Milà, 1999.
- D. Rosand: *Painting in Cinquecento Venice*, Londres, 1982.
- C. Rowe, L. Satkowski: *La arquitectura del siglo XVI en Italia. Artistas, mecenas y ciudades*, Barcelona, 2013 (2002).
- J. Shearman: *Manierismo*, Madrid, 1984 (1967).
- C. H. Smyth: *Mannerism and Maniera*, Nova York, 1963.
- Ch. de Tolnay: *Miguel Angel. Escultor, pintor y arquitecto*, Madrid, 1985 (1975).
- F. Zeri: *Pittura e Controriforma. L'arte senza tempo di Scipione da Gaeta*, Vicenza, 1997 (1957).

Programari

Les dates de celebració de les diferents proves es consensuaran entre professorat i alumnat a l'inici del curs acadèmic, respectant el calendari acadèmic aprovat oficialment.